

”

Språket är nyckeln till världen. Språk är makten över det egna livet, förmågan att tolka och förstå, att kommunicera om livsval, om att delta och påverka. Ett otillräckligt ordförråd riskerar att medföra social problematik och utanförskap. Frågor om språk handlar om välfärd, jämlikhet och demokrati.

”

Språkutveckling Jönköpings kommun

Syfte

Syftet är att möjliggöra att kunskapsarbete stärker undervisningens kvalitet och öka utbildningens likvärdighet vad gäller föräldrars och elevernas språk- och skrivutveckling i Jönköpings kommun förskolor och skolor.

Genom en tillgänglig/inkluderande undervisning och utbildning i förskola och skola som genomsyras av ett systematiskt språkutvecklande arbetssätt ska vi ge alla barn och elever:

- Förutsättningar till ett aktivt deltagande i ett demokratiskt samhälle

Språkutveckling Jönköpings kommun

- Politiskt beslut
- Innefattar båda förskolans och grundskolans alla verksamheter
- Språkpedagoger
- Språkplan
- Fortbildningsinsatser
- Följeforskning

Plan för att främja språkutvecklande arbete

i förskola, förskoleklass, fritidshem och årskurs 1

Språkplanen

Förutsättningar i förskolans språkutvecklingsarbete

Delaktighet på olika nivåer – organisation

Alla delaktiga

Kollegialt lärande

Integrera i det vardagliga arbetet

Vetenskapligt förankrat

Tid

Utvecklingsinsats som formas efterhand

Förutsättningar i förskolans språkutvecklingsarbete

Introduktionsfilmer

Föreläsning – Bygga ordförråd, Före Bornholmsmodellen

Utbildning Språk- och kunskapsutvecklande förhållningssätt

Dialogisk högläsning (ULF)

Studenternas examensarbeten

Plan för att främja språkutvecklande arbete förskola, förskoleklass, åk 1 och fritidshem.

Elevmål

I slutet av åk 1 ska eleven

- ha knäckt läskoden och visa förståelse för innehållet
- ha börjat skriva för att kunna uttrycka sig
- nå målen i avstämning A år 1 -läsa, bokstäver och berättande text, samt
- Avstämning A skriva i Nationellt bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling, svenska och svenska som andraspråk i årskurs 1-3

Skola

- Målet är att språklig medvetenhet såsom fonologisk och fonemisk medvetenhet, ordavkodning, läsförståelse, språk- och kunskapsutvecklande undervisning ska genomsyra alla skolans ämnen.
- Tala, lyssna, samtala, ordförråd är viktiga delar inom språkutvecklingen för att nå målen i skolan.
- Planerad högläsning

Språkpedagog

- arbeta med undervisning och uppgifter som hör till undervisningen samt
- i samverkan följa upp och analysera den språk-, läs- och skrivutvecklande undervisningen och utifrån det identifiera utvecklingsbehov i alla verksamheter; förskoleklass, årskurs 1 och fritidshem
- stödja elever i förskoleklass och åk 1 på individ- och gruppnivå i sin språk-, läs- och skrivutveckling
- utveckla arbetet med ett inkluderande arbetssätt och tillgänglig lärmiljö
- initiera och stödja utvecklingsarbete inom språk-, läs och skrivområdet
- sprida kunskaper och erfarenheter i verksamheterna, vilket ska bidra till att skolenhetens kompetens inom språk-, läs- och skrivutveckling ökar genom olika former av kollegialt lärande

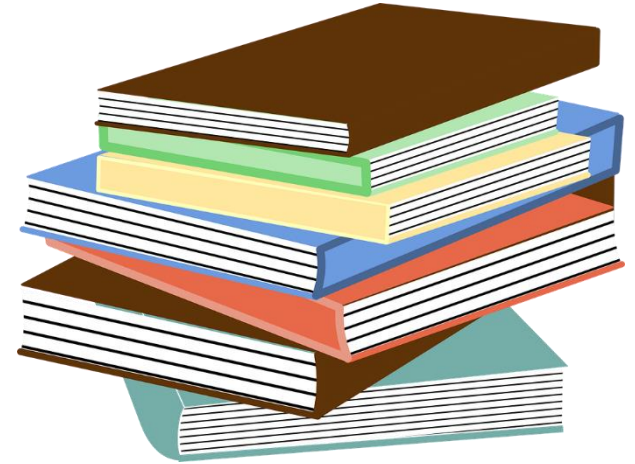
Språkpedagog

- För att nå framgång med språkpedagogens uppdrag behöver det vara tydligt utformat och anpassat efter lokala behov.
- Utgångspunkten är utvecklingsområden identifierade i det systematiska kvalitetsarbetet.

Uppdrag utifrån identifierade behov

- Handledda F-3 i Läslyftet
- Handledda grundlärare på fritidshemmet i språkutvecklande arbete
- Handledda och stödja analysarbetet med NP för åk 3
- Utveckla samarbete tillsammans med skolbibliotekarie och IT-pedagog kring olika teman och projekt
- Utveckla språk- och kunskapsutvecklande undervisning i det flerspråkiga klassrummet (SVA)
- Starta upp läsgrupper på fritidshemmet under loven

SKA- arbetet på skolan

- Utveckla ett mer tydligt och strukturerat språkutvecklande förhållningssätt i verksamheterna på skolan.
- Utveckla arbetet med kartläggning, resultatuppföljning och analys på skolan tillsammans med det specialpedagogiska teamet.
- Utveckla arbetet med en tillgänglig/inkluderande undervisning.
- Vidareutveckla ledarskapsfärdigheter, att leda kollegialt lärande och utvecklingsarbete.

Språkpedagogens samverkan i skolan

- F-1 arbetslag, F-3 arbetslag, Fritidshemmmets arbetslag, Lärarkonferens
- Specialteam med rektor
- SVA-grupp
- SKUT (Skolutvecklingsteam) med särskolan och hörselgruppen
- Läslyft för F-3
- Biblioteks- och IKTgrupp

Fritidshemmet- Läslyft

- Kompletterar förskoleklassen och skolan
- Syftar till att främja elevernas fantasi och förmåga att lära tillsammans med andra genom lek, skapande, rörelse samt ett utforskande och praktiskt arbetssätt.
- Utveckla sitt intresse och sin förmåga att kommunicera med olika språkliga uttrycksformer.

Tema- Astrid Lindgren

Tema- Astrid Lindgren

Läsgrupper

- Åk F-1
- Åk 2-3
- Åk 4-6
- Läsgrupper i faddergrupper

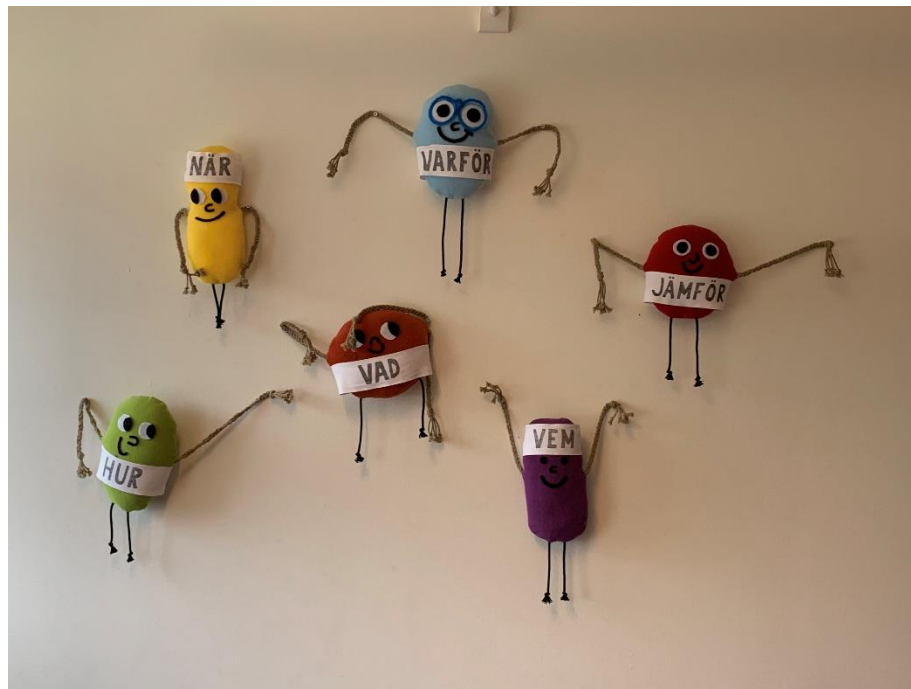
IKT

Alla pedagoger har kunskaper inom källkritik och upphovsrätt i tillräcklig omfattning för att kunna handleda elever inom dessa områden.

Eleverna har förmåga att källkritiskt granska och bedöma informationskällor

En nätbaserad inlärnings- och utvärderingsplattform för grundläggande läsfärdighet samt för inlärningsberedskap i matematik.

LUKIMAT

läsning matematik lukimat - bedömning av lärandet

Räbävu > Läsnig > Material > Spel-Ett

Läsning

- För föräldrar
- Informationstjänst
- Material
- Spel-Ett
 - Instruktionsboken för det gamla Spel-Ett
 - Registerbeskrivning för Spel-Ett
 - Experter
 - Texter

Spel-Ett

Spel-Ett är ett spel för elever och barn i förskolan (Sverige: förskoleklass) och för andra med behov av öva grundläggande läsning. Läsningen övas på ett lekfullt och roligt sätt genom uppgifter som tränar kopplingen mellan bokstav och ljud. Smärningen får spelaren också prova att läsa korta ord. De varierande spelfälten tar spelaren på spännande resor till havsbotten, på hallonglyftur och djurantäkt eller kanske på besök hos grodorna. Avklarade spelfält belönas med mynt, som kan användas för att utrusta den egna spelfiguren eller för att köpa kort som underlättar spelandet.

SPEL-ETT

LADDA NED PÅ Google Play Windows App Store Mac App Store

Skolplus.se

Matteraketen Svenskaaraketen Engelsaraketen

Mer matematik Mer svenska Bokstavstaget Glosor Blandade ämnen Prova Rörelseäventyret

Lärmaterial | Om oss

Svenskaraketen
Träna svenska steg för steg

Övningar markerade med grönt har lärsida

Bokstäver

Stor och liten bokstav

Lärsida	Stor och liten bokstav	
	Para ihop stor och liten bokstav	★★★★ 207

Vokaler och konsonanter

Lärsida	Vokaler och konsonanter	
	Hitta vokaler	★★★★ 258
	Hitta konsonanter	★★★★ 99

Om Lexia

Lexia

Lexia

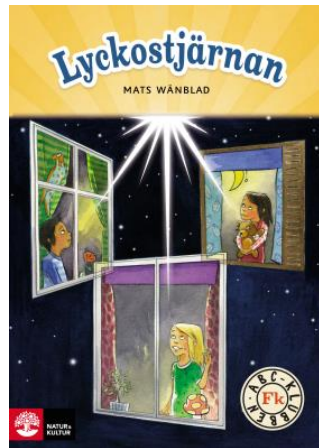
Ett väl beprövat hjälpmedel för läs- och skrivutveckling!

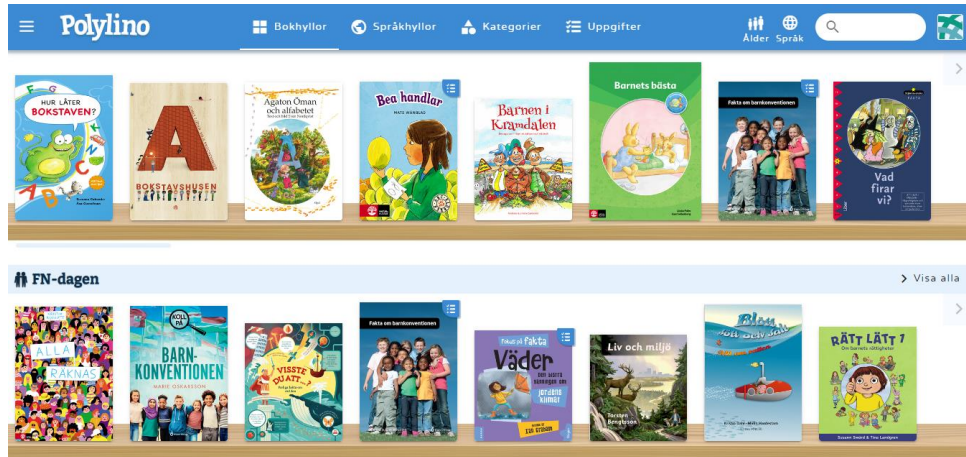
Om Provia

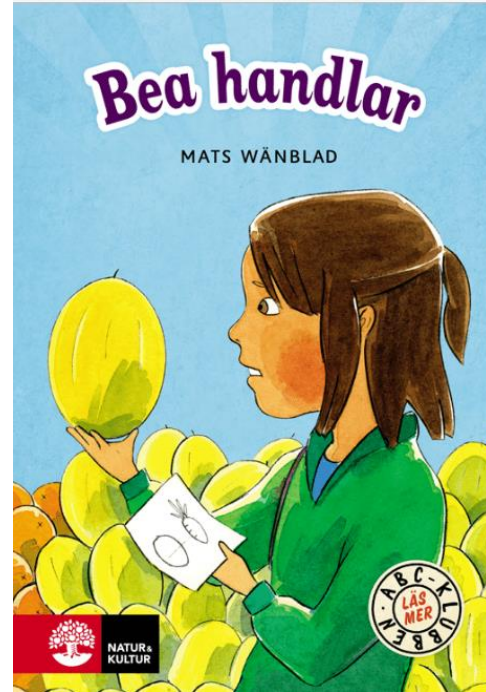
Provia

Provia

Verktøget som både testar elevens språkutveckling och ger förslag på övningar!

VI HAR LÄST

Det talade språket

NOOM! 20 oktober 2022

Här är mollig.
Här är rolig.
Här är Ellen.
Här är en boll.
Här är en vagn.
Jag vill leka.
Jag vill läsa.
Jag vill rita.

Len 27 okt 2022

En och en.
Jag var en mus.
Jag var ett monster.
Ellen var en katt.
Molly var en robot.
Ivan var en vagn.
Ruben var en boll.
Ivan var Ruben och Molly.

Rudiger 27 okt 2022

En och en.
Jag var en mus.
Jag var ett katt.
Ellen var en katt.
Molly var en robot.
Ivan var en vagn.
Ruben var en boll.
Ivan var Ruben och Molly.

Årskurs 1

Sagan 27 okt 2022

En och en.
Jag var en mus.
Jag var ett monster.
Ellen var en katt.
Molly var en robot.
Ivan var en vagn.
Ruben var en boll.
Ivan var Ruben och Molly.

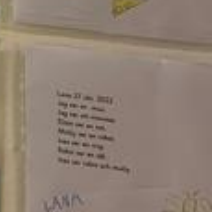
Akshel 27 okt 2022

En och en.
Jag var en mus.
Jag var ett monster.
Ellen var en katt.
Molly var en robot.
Ivan var en vagn.
Ruben var en boll.
Ivan var Ruben och Molly.

Delvin 27 okt 2022

En och en.
Jag var en mus.
Jag var ett monster.
Ellen var en katt.
Molly var en robot.
Ivan var en vagn.
Ruben var en boll.
Ivan var Ruben och Molly.

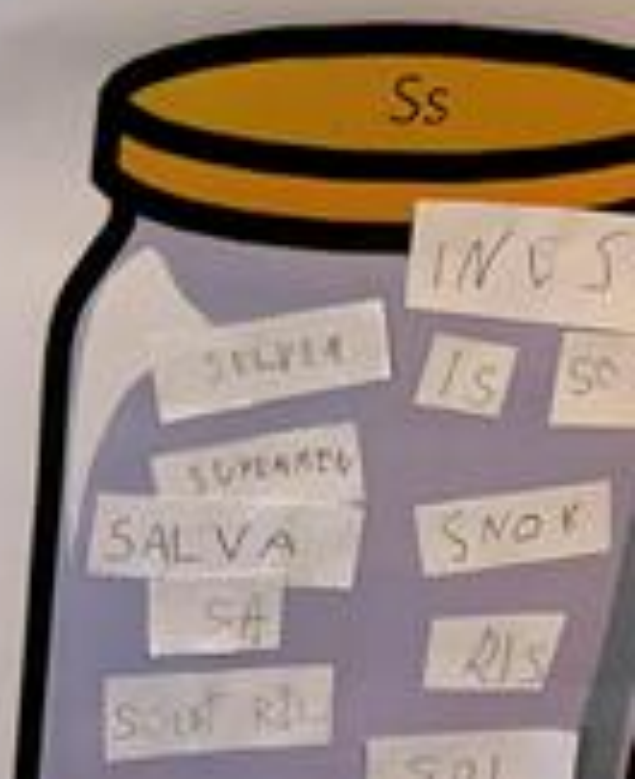

MT
DA
BA
DA
ALVA

Oo

MONSTER
IGLOO
ROSE
MORALE
JONA
LO
MOLY
STOR
AOS

Ss

INVS
SILVER
SUNSHINE
SALVA
SA
SOUT RIL
SOL
IS
SO
SNOW
RIS
SOL

Bokstavsinnlärning/fonologisk medvetenhet

 val	 is	 os	 lova	 vi	 sol	 orm	 sola
 visa							 mos
 sal							 mor
 sova							 ros
 nos							 rasar
 so	 sil	 vas	 ren	 liv	 svara	 lav	 ram

O A S V I L R M N
o a s v i l r m n

Poesitema år 6

Vem har läst vad?

7

18

2

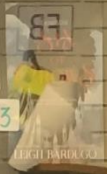
16

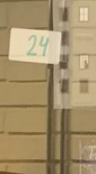
14

22

23

24

25

20

3

8

Tobias Maté

4

Eva Olsson

Anna Franklin

Helen Johansson

Monica Halonen

Maria Torstensson

CAMILLA LÄKARIN

10

21

13

Julia Strang

Rebeca Vornanen

19

17

Rasha Gorgas

26

28

Olivia Johansson

Lövissa Inhammar Kling

Pethra Sager

Kristina Gunnar Lind

6

5

15

Tomas Claesson

12

Sabrina Kadrija

Desiree Alm

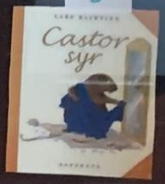

9

27

Susanne Björkman

11

Charlotte Nyström

Helena Modén

Amale Hanna Dawod

Bild:<https://pixabay.com/illustrations/gear-gears-function-interaction-240137/>

Språkpedagog i förskolan

- Åtta språkpedagoger i förskolan, Jönköpings kommun
- Olikheter berikar... specialpedagog, SKUA-utvecklare, rektor, pedagogista, logoped
- Utvärdering om två år

Uppdragsbeskrivning språkpedagog i förskolan

- arbeta språkutvecklande tillsammans med arbetslagen utifrån förskolans uppdrag och förskoleområdets behov
- leda processer som utvecklar det språkutvecklande arbetet
- dela och sprida språkutvecklande kunskaper och erfarenheter i utbildningen genom olika former av kollegialt lärande
- förankra olika metoder som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet
- utveckla arbetet med tillgänglig lärmiljö för god språkutveckling i förskolan, fysisk miljö - social miljö - pedagogisk miljö
- bidra till att stödinsatser sätts in i rätt tid
- identifiera behov utifrån SKA-arbetet samt kritiskt granska den språkutvecklande utbildningen i samarbete med rektor

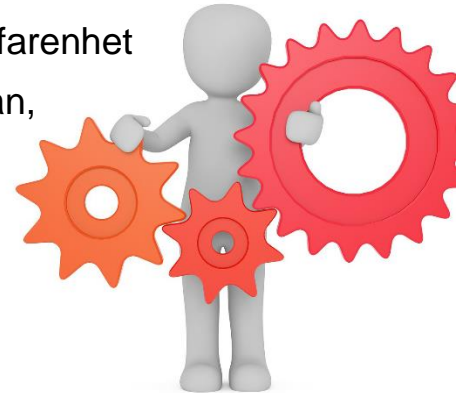
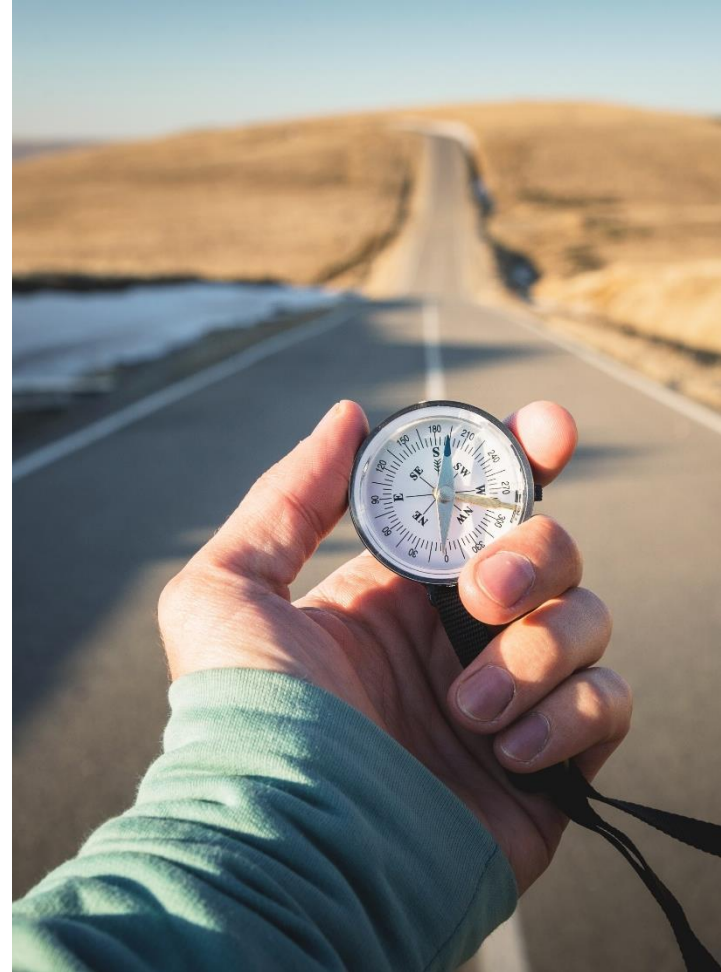

Bild: <https://pixabay.com/sv/illustrations/reds-kap-lagarbete-motor-maskiner-3085396/>

Arbetet i praktiken?

- Hitta ny roll i förskolan
- Identifiera behov på respektive förskoleområde
- Kroka i tidigare utvecklingsarbeten
- Hur arbeta på bästa sätt?
 - Vara närvarande på förskolorna
 - Språk i praktiken – vara modell
 - Reflektionspartner
 - Skapa bas för material
 - Dialog med rektor

Varför Läsa Äger?

- Beslut i Kommunfullmäktige att införa verksamheten Läsa äger i Jönköpings kommun.
- Inspirerat av arbete i Botkyrka kommun, goda resultat påvisade.
- En del av arbetet med Språkutvecklande arbetssätt
- Utöka elevernas ordförråd och förbättra läsförståelse, en del i strävan mot de 50 - 70 000 ord som krävs för att klara sig i dagens samhälle och motverka social problematik och utanförskap.
- Motverka sommarlovstapp
 - de elever som under sommarlovet befinner sig i fritidshemmets verksamhet ska få läsa och bli lästa för. Kombineras med lek och rörelse.

Genomförande

- Genomfördes på sommaröppna fritidshem v.25-27
- Riktades mot åk f-2 på samtliga grundskolor.
- Lärare i fritidshem – handledare
- Feriepraktikanter
- Sommarjobbare, handledda av bibliotekarier
- Samverkan med bibliotek och bokbussar

Boksamtalsfrågor "Läsa äger-projekt"

Hur var boken att läsa? Lätt/svår.

Vilken årstid är det? Hur märker man det?

Om du fick göra en ny framsida, vad skulle den föreställa?

Var bor huvudpersonen?

Berättar bilderna något som inte står i texten?

Berätta om något i boken som gjorde dig ledsen!

Vilka problem råkar huvudpersonen ut för? Hur löser han/hon problemet?

Berätta om något roligt som händer i boken!

Om du skulle måla en bild av det viktigaste i boken, vad skulle den föreställa?

Vad är det som gör den här boken till en rolig bok?

Läsa äger

– utvärdering av verksamheten sommaren 2022

Hur blev det?

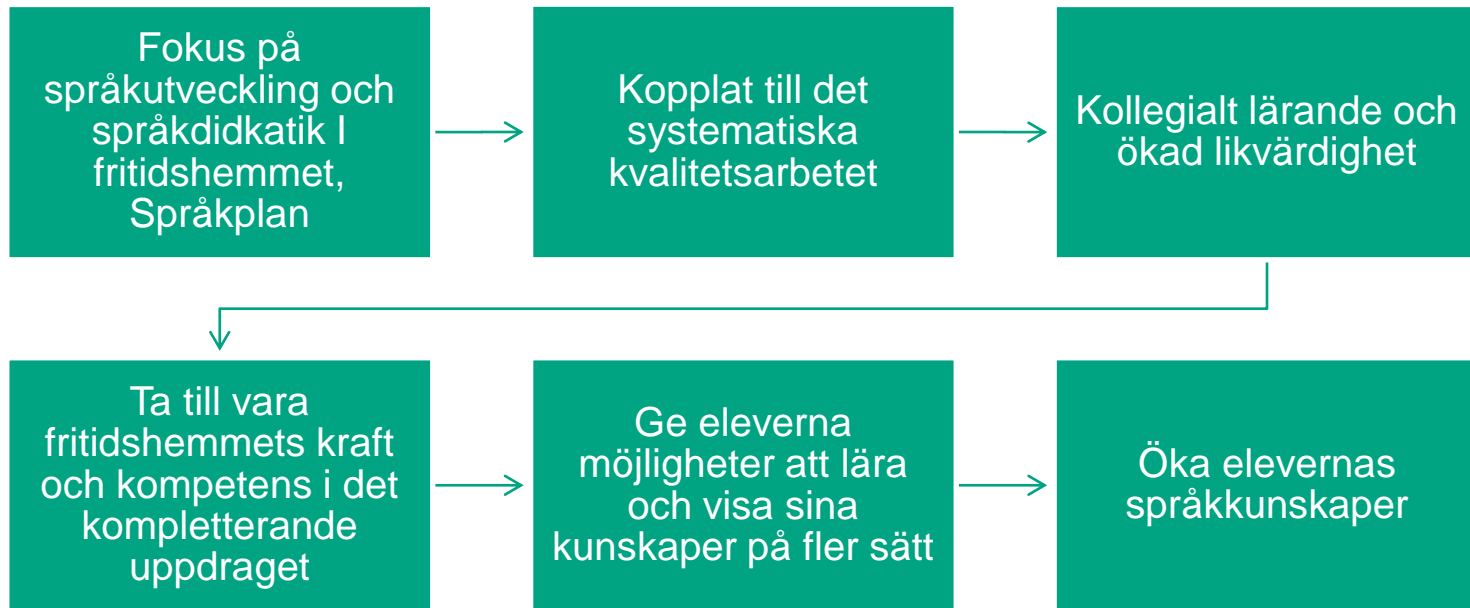
- Ca 1500 elever – så många barn nådde vi genom Läsa äger v 25-27 (lågt räknat...)
- Positiv feedback, uppskattat och givande
- Behöver tydliggöra uppdragen, ge information tidigare, inte stänga v.27.....
- Bokbussen besöktes av ca 150 elever
- Lånekorten knutna till Läsa äger – 18 skolor var aktiva under Läsa äger
- Fortsättning sommaren 2023 v.25-27

Språkdidaktik i fritidshemmet

- Kompetensutveckling kring språkutvecklande arbetssätt i fritidshem.
- Erbjudits till alla fritidshem, 5 spår deltar under lå 22/23
- Inleddes med föreläsning
- Bygger på kollegialt lärande, inom och mellan skolor utifrån Ann S Philgrens bok.
- Ca 3 träffar/ termin under 1,5 år

Uppdrag: Följa arbetet med språkutveckling och språkplanen i F-1

- Följeforskningen kommer att genomföras med en aktionsforskningsansats.
- Process, undervisningskvalitet, språkpedagogens betydelse kommer att vara i fokus.
- Praktiknära utgångspunkt
- Frågor och fokus från praktiken
- Samarbeta kring upplägg och spridning

Övergripande del

- Nulägesbild
- Se teman och mönster
- Utgångspunkt

- Enkät
- Påståenden och självskattning
- F-1 skolor (41 enheter)
- November & maj/juni

Jag upplever att det på min skola F-1 finns ett språkutvecklande förhållningssätt i all undervisning.

Jag upplever att på min skola F-1 använder vi olika metoder för att arbeta med våra elevers språkutveckling.

Jag upplever att på min skola F-1 har vi tillräckliga förutsättningar att arbeta med språkplanen.

1= I mycket låg grad

5 = I mycket hög grad

Fördjupande del

- Gå på djupet
- Utvecklade frågor
- Resonemang och förtydliganden
- Följa upp från enkäten

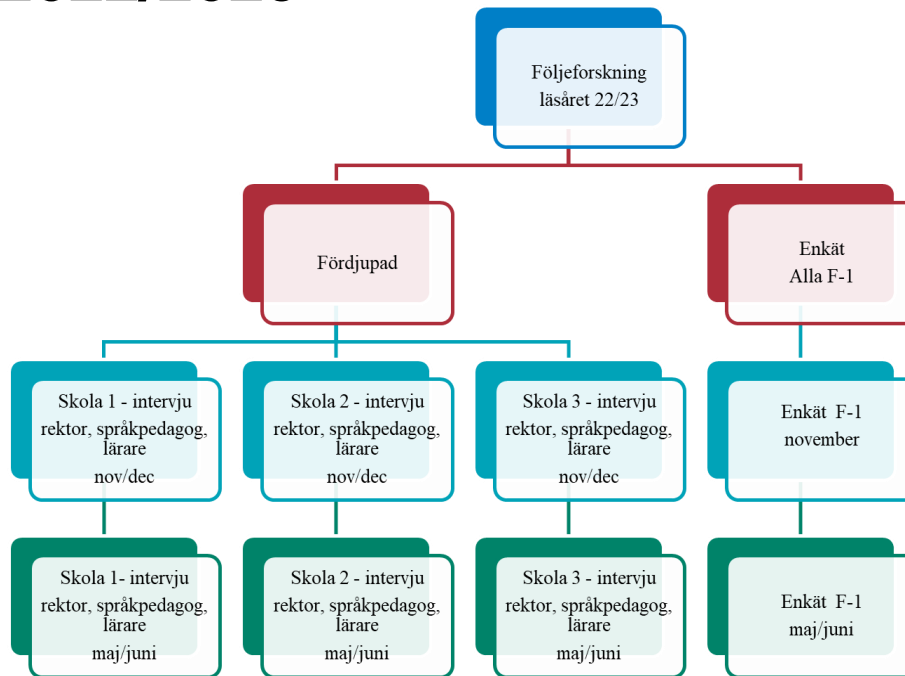
- Tre skolor
- Intervju med rektor, språkpedagog, lärare
- November/december & maj/juni

Skola 1

Skola 2

Skola 3

Helhet läsåret 2022/2023

Frågestund

Tack för oss!

Kontakt: emma.simonsson@jonkoping.se